4 De archeologische advieskaarten

De archeologische advieskaart is om praktische redenen onderverdeeld in twee kaarten: een kaart voor de periode Steentijd-Bronstijd (kaartbijlage 5) en een kaart voor de periode IJzertijd en later (kaartbijlage 6), net zoals gedaan is voor de FAMKE (waarin overigens de Nieuwe tijd niet verwerkt is). Deze gemeentelijke archeologische advieskaarten zijn te beschouwen als een verdieping ten opzichte van de FAMKE (versie 2012). Op deze advieskaarten is anders dan op de FAMKE tevens rekening gehouden met grotere, diepe verstoringen: de desbetreffende terreinen/terreingedeelten (voor zover bekend) zijn van archeologisch onderzoek vrijgesteld.
De verwachtingszones van de verwachtingskaarten vormen het uitgangspunt bij het opstellen van de archeologische (onderzoeks)adviezen. Daarbij is met zowel de kwantitatieve als de kwalitatieve archeologische verwachtingen rekening gehouden. Zij zijn op de advieskaarten vertaald naar zones met uiteenlopende onderzoeksadviezen. Deze adviezen volgen de FAMKE-systematiek. Voor een nadere uitleg ervan en voor de daaraan gekoppelde onderzoekseisen wordt verwezen naar de FAMKE (http:/www.fryslan.nl/famke; zie ook ‘Verantwoording bestanden’ in http:/www.fryslan.nl/chk).

Er zijn enkele adviezen die (nog) niet in de FAMKE zijn ondergebracht of daarvan afwijken:

1. Voor de gebieden die vallen binnen het attentieraster ‘beekdal’ wordt geadviseerd bij het onderzoek ook een antwoord te verlangen op de volgende onderzoeksvraag: Is in het plangebied sprake van beekdalafzettingen? Indien dit het geval is, is (eventueel) verder archeologisch onderzoek maatwerk onder meer afhankelijk van de aard en de omvang van de voorziene bodemingrepen en de praktische (on)mogelijkheid om daarbij archeologische waarnemingen te kunnen doen.
2. Voor onderzoek naar vindplaatsen in het dekzandgebied moet naast de onderzoekeisen die de FAMKE voorschrijft, een archeologische oppervlaktekartering uitgevoerd worden gericht op bodemontsluitingen en bij voorkeur op versgeploegde en schoongeregende akkers; deze voor de vondstzichtbaarheid gunstige omstandigheden zijn natuurlijk dikwijls niet voorhanden.
3. Voor (mogelijke) dobben is conform de FAMKE-systematiek op de advieskaart een bufferzone van 50 m aangehouden (om mogelijke onzuiverheden in de kartering van de begrenzingen op te vangen). Op grond van de bevindingen elders met betrekking tot deze bufferzone kan voor het veldonderzoek gericht op dobben die bufferzone beperkt worden tot 25 m.

4.1 Gebruik van de advieskaarten (kaartbijlagen 5 en 6)

De advieskaarten worden geraadpleegd bij voorziene bodemingrepen in het kader van een aanvraag voor een omgevingsvergunning of een bestemmingsplanwijziging. In geval van een bestemminsplanwijziging geldt de omvang van het plangebied als onderzoeksgebied. In geval van een omgevingsvergunningsaanvraag geldt dat het archeologische onderzoeksgebied overeenkomt met de locaties waar bodemingrepen zullen worden uitgevoerd. Voor bodemsaneringen of ontgrondingen (waarvoor niet de gemeente, maar de provincie of soms het Rijk de bevoegde overheid is) geldt de oppervlakte van het te ontgraven gebied als de ingreep.

De gemeente/de initiatiefnemer dient voor een omgevingsvergunningsaanvraag/plangebied altijd te bepalen of archeologisch onderzoek daadwerkelijk nodig is, ook al lijken de advieskaarten en het bestemmingsplan dit op het eerste gezicht aan te geven. Er zijn namelijk vrijstellingsgrenzen.

1. *Wat is de omvang van het plangebied? Valt de bodemingreep binnen de algemene vrijstellingsgrens? Zo ja, dan is geen archeologisch onderzoek nodig.*
   Er geldt een algemene vrijstelling voor bodemingrepen kleiner dan 50 m^2.

N.B.: deze ondergrens geldt *niet* voor archeologische rijksmonumenten (wettelijk beschermde monumenten). Hoewel er momenteel nog geen archeologische rijksmonumenten in de gemeente liggen, is niet uit te sluiten dat in de toekomst wel terreinen als zodanig zullen worden aangewezen. In principe is binnen een archeologisch rijksmonument geen enkele bodemingreep, hoe klein ook, toegestaan. Voor rijksmonumenten is het rijksoverheid (de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed; zie § 3.1) de bevoegde instantie. Indien de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed besluit de gewenste bodemingrepen te gedogen, legt zij meestal dwingende voorwaarden en uitvoeringsbepalingen op (zie http:/www.cultureelerfgoed.nl/archeologie/archeologie/vergunningen/monumentenvergunning).

2. *Welke onderzoeksadviezen gelden voor welke gedeelten van het plangebied, zowel voor de periode Steentijd- Bronstijd als voor de periode IJzertijd en later?*
   - Ook voor deze afzonderlijke advieszones gelden vrijstellingsgrenzen.
   - Indien uit een rapport of uit andere stukken (te overleggen door de initiatiefnemer) in redelijkheid blijkt dat een terrein in het verleden zo diep verstoord is dat geen archeologie meer te verwachten is, kan de gemeente besluiten tot vrijstelling van archeologisch onderzoek voor het desbetreffende gedeelte van het plangebied.
   - Het is wenselijk te noteren voor welke delen van het plangebied welke typen onderzoek voor welke perioden nodig zijn. De onderzoeksadviezen voor *beide* perioden dienen te worden opgevolgd. Het is dus zaak altijd zowel kaartbijlage 5 als kaartbijlage 6 te raadplegen! Hoe groter het plangebied, hoe groter de kans op meer typen onderzoek per periode. De specifieke onderzoekseisen die bij de verschillende advieszones horen, zijn te vinden in de toelichting van de FAMKE (zie http:/www.fryslan.nl/famke).

3. *Is in (een deel van) het plangebied al eerder archeologisch onderzoek uitgevoerd, zodat nieuw onderzoek eventueel (gedeeltelijk) kan vervallen?*
   Op de bronnenkaart zijn de gebieden afgebeeld waar (voor zover bekend) al archeologisch onderzoek heeft plaatsgehad.

N.B.: archeologisch onderzoek moet aangemeld worden in ARCHIS (zie § 3.1); de desbetreffende archeologische uitvoerder is daartoe verplicht. Gemiddeld om het half jaar wordt ARCHIS geactualiseerd.

4. *Is gelet op de onderzoeksadviezen en de bijbehorende vrijstellingen archeologisch onderzoek nodig?*
   - Dikwijls zal nu alsnog blijken dat gelet op de omvang van het plangebied geen archeologisch onderzoek nodig is. Een voorbeeld: voor een bepaald plangebied is voor de periode Steentijd-Bronstijd het advies 'karterend onderzoek 2' (bij ingrepen groter dan 2.500 m^2). Voor de periode Middeleeuwen is het advies 'karterend onderzoek 3' (bij ingrepen groter dan 5.000 m^2). Omdat het plangebied in dit voorbeeld kleiner is dan 2.500 m^2, hoeft geen archeologisch onderzoek uitgevoerd te worden. Zou dit plangebied echter 2.800 m^2 groot geweest zijn, dan moet archeologisch onderzoek worden uitgevoerd, maar hoeven alleen de richtlijnen voor karterend onderzoek 2 voor de periode Steentijd-Bronstijd gevolgd te worden.
   - Als archeologisch onderzoek nodig is, dient dit te worden uitgevoerd door een gespecialiseerd bedrijf dat over een opgravingsvergunning beschikt. Zo'n bedrijf zal overigens ook zelf aan de hand van de advieskaarten controleren welk type onderzoek uitgevoerd moet worden.

   De bevindingen van het archeologisch onderzoek worden vastgelegd in een rapport. Dit rapport maakt deel uit van de stukken die ingediend moeten worden bij een aanvraag voor een wijziging van het bestemmingsplan of een aanvraag voor een omgevingsvergunning.

N.B.: de onderzoeksresultaten kunnen aanleiding geven voor verder archeologisch onderzoek of voor bijzondere maatregelen. Zo kan in het geval van een behoudenswaardige archeologische vindplaats een omgevingsvergunning verleend worden op voorwaarde van de uitvoering van (verder) archeologische onderzoek (een opgraving of een archeologische begeleiding, inclusief de uitwerking en rapportage) of op voorwaarde van de uitvoering van specifieke beschermende maatregelen om (een deel van) een archeologische vindplaats te beschermen. De gemeente kan in de omgevingsvergunning opnemen dat pas begonnen mag worden met de uitvoering van de werken na ontvangst van het evaluatierapport (een verplicht onderdeel van de werkzaamheden na de veldwerkfase van een opgraving of begeleiding) en het bewijs van aanbesteding van de daarop gebaseerde uitwerking en rapportage.

Ongeacht of er wel of geen onderzoeksvrijstelling geldt: als archeologische vondsten en/of grondsporen worden gedaan of opgemerkt, heeft men de plicht dit te melden bij de gemeente. Deze verplichting is opgenomen in de Monumentenwet.

Archeologisch basisonderzoek ten behoeve van de herziening "Bestemmingsplan Buitengebied" gemeente Weststellingwerf

Archeologische advieskaart voor de periode Steentijd-Bronstijd
RAAP-rapport 2607, kaartbijlage 5, schaal 1:20000

legenda

advies

Voor nadere uitleg zie www.huisinformatie.nl/advies-Steentijd-Bronstijd).
De rbk kaartbijlagen 1, 2 en 4 en kaart van RAAP-rapport 2607

- ahnem naar terrein bij ligvlagen groter dan 50 m2
- waarbrend onderzoek - noordwestpakken: bij ligvlagen groter dan 50 m2
- waarbrend onderzoek - sloten: bij ligvlagen groter dan 500 m2
- waarbrend onderzoek - kwpjes: bij ligvlagen groter dan 50 m2
- karkrend onderzoek 1 bij ligvlagen groter dan 500 m2
- karkrend onderzoek 2: bij ligvlagen groter dan 2500 m2
- karkrend onderzoek 3: bij ligvlagen groter dan 5000 m2
- quickscan: bij ligvlagen groter dan 5000 m2
- geen onderzoek noodzakelijk

overig

- bewkbaf: kaart onderzoeksgrens onderliggende kleur, ook onderzoek naar bewkbaf/verwerken
- ligvlak: rode kaart onderzoeksgrens onderliggende kleur, ook onderzoek naar bewkbaf/verwerken
- ligvlak: rode kaart onderzoeksgrens onderliggende kleur, ook onderzoek naar in noordwestpakken bij ligvlagen groter dan 2500 m2: dit wordt onderzoek a afhankelijk van aard ligvlag
- grens bestemmingsplangebied

RAAP

Archeologisch basisonderzoek ten behoeve van de herziening "Bestemmingsplan Buitengebied" gemeente Weststellingwerf

Archeologische advieskaart voor de periode IJzertijd en later

RAAP-rapport 2607, kaartbijlage 6, schaal 1:20000

legenda

advies

Voor kaders-uitleg zie www.hyder.nl/Verfer (Advieskaart (Jonker) - Middeleeuwen).

De drie toevoegingen 1, 2 en 4 en tekst van RAAP-rapport 2607.

- dalrand: waar terhuist: bij ingrepen groter dan 50 m2
- kerkrend: onderzoek 1: bij ingrepen groter dan 300 m2
- kerkrend: onderzoek 2: bij ingrepen groter dan 2000 m2
- kerkrend: onderzoek 3: bij ingrepen groter dan 5000 m2
- geen onderzoek noodzakelijk

overig

- bebouwd: reeds onderzoeksgrens onderliggende keur, zoe onderzoek naar bewaarbaarheden
- gemeentegrens: reeds onderzoeksgrens onderliggende keur, zoe onderzoek naar bewaarbaarheden
- begrijpe contie: reeds onderzoeksgrens onderliggende keur, zoe onderzoek naar voorkeurkenmerken bij ingrepen groter dan 2500 m2; dit voorde onderzoek is afhankelijk van aard ingreep.
- gmw: bestemmingsplangebied

N

0 500 1000 1500 2000 m

1:40.000

RAAP